

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

13 מאי 2013

ת"א 22211-02-11 טפאס ואח' נ' הראל חברה לביטוח בע"מ
ת"א 11992-03-11 טפאס ואח' נ' ישיר איי.די.איי חברה לביטוח ואח'

לפני כבוד השופט, פרופ' עופר גרוסקופף

התובעים

1. גלעד טפאס

2. עידן גפני

ע"י ב"כ עו"ד יעקב קלדרון, עו"ד חנה קלדרון ועו"ד אורי שורר
נגד

הנתבעת בת"א 22211-02-11

הראל חברה לביטוח בע"מ
ע"י ב"כ עו"ד חיים בן יעקב

הנתבעת בת"א 11992-03-11

איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ
ע"י ב"כ עו"ד אפרת רנד

החלטה בבקשה לסילוק על הסף

רקע עובדתי

1. התובעים הגו במשותף רעיון ליוזמה עסקית, שעניינה "שירות המלווה את הנהג בצורה אינטראקטיבית מיד לאחר תאונת הדרכים ובמקום התאונה, תוך שימוש במערכת ייחודית הנשענת על טכנולוגיות מתקדמות. המערכת מדריכה את הנהג, מתעדת ומקליטה את זירת התאונה ומספקת מידע אמין, רציף וללא התערבות דיגיטאלית, אשר יכול לסייע בנושאים ביטוחיים ומשפטיים מגוונים" (תיאור השירות, כפי שהוא מופיע במסמך שהכינו התובעים, ומסרו לנתבעות, במאי ובספטמבר 2009). להלן תכונה יוזמה זו "המיזם". אחד מהיבטי המיזם הוא שהמבוטח יעביר את המידע בזמן אמת למוקד חברת הביטוח באמצעות שימוש במכשיר הטלפון הסלולרי שברשותו.
2. במהלך שנת 2009 פנו התובעים בנפרד למספר חברות ביטוח, וביניהן שתי הנתבעות (להלן: "חברת הראל", ו"חברת ביטוח ישיר"), וניסו לעניין אותן במיזם. ביום 21.5.2009 נפגשו התובעים עם נציגים של חברת הראל, והציגו לפנייהם את המיזם. ביום 3.9.2009 קיימו פגישה דומה עם נציגי חברת ביטוח ישיר.
3. המיזם לא קרם עור וגידים, שכן הן הנתבעות הן חברות הביטוח האחרות אליהן פנו התובעים, הודיעו כי אין הן מעוניינות בו. ואולם, באוגוסט 2010 השיקה חברת ביטוח ישיר אפליקציה המיועדת למכשירי iPhone, המאפשרת תיעוד ודיווח על תאונות דרכים

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

13 מאי 2013

ת"א 22211-02-11 טפיאס ואח' נ' הראל חברה לביטוח בע"מ
ת"א 11992-03-11 טפיאס ואח' נ' ישיר איי.די.איי חברה לביטוח ואח'

באמצעות המכשיר הסלולרי (להלן: "אפליקציית ביטוח ישיר"). כשלושה חודשים לאחר מכן, ב- 14.11.2010 השיקה גם חברת הראל אפליקציה דומה (להלן: "אפליקציית הראל", וביחד: "האפליקציות של הנתבעות"). האפליקציות של הנתבעות פותחו שתיהן, בנפרד ובמקביל, על ידי חברת רילקומרס בע"מ, אשר מנהל הפיתוח העסקי שלה, מר איתן עוז, מסר תצהיר מטעם חברת ביטוח ישיר, ונחקר לגביו ביום 4.4.2012 (להלן: "עדותו של מר עוז").

4. האפליקציות של הנתבעות כוללות מידע שימושי הרלוואנטי למבוטחים במקרה של תאונה (כדוגמת מספרי טלפון של נותני שירות ומספרי חירום, רשימת מוסכי הסדר וכיו"ב), ומאפשרות להם למלא באמצעות מכשיר ה- iPhone טופס ובו דיווח על פרטי התאונה (מקום התרחשותה, זהות המעורבים, שמות העדים וכיו"ב), וכן לתעד באמצעות צילום את אירוע הנזק (וזאת תוך שימוש במצלמה המובנית במכשיר ה- iPhone). אפליקציית ביטוח ישיר מאפשרת למבוטח גם לעשות שימוש בפונקציית GPS כדי למקם את התאונה (חברת הראל טענה כי האפליקציה שלה אינה מאפשרת שימוש כזה).

5. אין חולק כי האפליקציות של הנתבעות היו הראשונות שהושקו בתחום הביטוח בישראל, וכי חברות ביטוח מתחרות הפועלות בישראל השיקו אפליקציות משלהן רק לאחר זמן מה (מעדותו של מר עוז עולה כי כלל ביטוח, שהייתה הגורם השלישי שהשיק אפליקציה לאינטרנט, החלה בפיתוח רק לאחר השקת אפליקציית ביטוח ישיר, וכי הגורם הרביעי שהשיק אפליקציה כזו, חברת הפניקס, עשתה זאת רק בשנת 2012. ראו פרוטוקול 4.4.2012, עמוד 17 שורה 23 – עמוד 18 שורה 10).

6. בשתי תביעות נפרדות שהגישו התובעים, ואשר הדיון בהן התקיים במאוחד משיקולי יעילות, הם טענו כי האפליקציות של הנתבעות מהוות יישום (גם אם בשינויים) של המיזם שהגו, ולפיכך טענו כי עומדת להם הזכות לתבוע פיצויים בגין שלל עילות, ובכללן הפרת חובת תום הלב בניהול משא ומתן, רשלנות, עשיית עושר ולא במשפט, הפרת חובת האמון כיזם או כשותף, תיאור כוזב, גזל, גזל סוד מסחרי, הפרת חובה חקוקה, הטעיית הצרכן והפרת זכויות יוצרים (לרבות הזכות המוסרית).

7. הנתבעות, בכתבי ההגנה שהגישו, שללו מכל וכל את טענות התובעים, וטענו כי אין כל קשר בין המיזם שהוצג להן לבין האפליקציות של הנתבעות. לטענת הנתבעות האפליקציות שלהן פותחו באופן עצמאי, והן מבטאות רעיון שונה לחלוטין מהמיזם. זאת ועוד, הרעיון שבבסיס האפליקציות שפיתחו הוא כה טריוויאלי ומובן מאליה, עד שהוא היווה חלק

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

13 מאי 2013

ת"א 22211-02-11 טפאס ואח' נ' הראל חברה לביטוח בע"מ
ת"א 11992-03-11 טפאס ואח' נ' ישיר איי.די.איי חברה לביטוח ואח'

מנחלת הכלל ("Common Knowledge"), כבר בדצמבר 2009, המועד בו החלו בפיתוח, וממילא לא יכול להוות מושא להגנה משפטית. לאור טענות אלו הגישה חברת הראל גם בקשה לסילוק על הסף של התובענה, וזאת בהתבסס על תקנה 101(א)(3) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד – 1984.

8. בדיון שהתקיים ביום 16.11.2011 ציינתי בפני הצדדים כי לטעמי **"הבקשה" [לסילוק על הסף] מעלה שאלה מקדמית, והיא האם האפליקציות שהושקו על ידי הנתבעות כוללות אך ורק שימושים אשר הפכו להיות מקובלים בשוק במועד שבו הושקו האפליקציות**. לאור זאת הוסכם על דעת הצדדים כי בשלב הראשון תדון רק השאלה האמורה, ואילו יתר השאלות ידחו לשלב השני של הדיון (בהנחה שהשלב הראשון יוכרע לטובת התובעים). עוד נאמר בהחלטה כי החומר הראיתי שיגישו הצדדים בשלב הראשון של הדיון יתייחס רק לשלושת הנושאים הבאים: **"א. המועד בו [הנתבעות] פיתחו והשיקו את האפליקציות; ב. הפעולות אותן ניתן לבצע באמצעות האפליקציות שהשיקו [הנתבעות]; ג. האפליקציות הדומות שהיו מצויות בשוק במועד פיתוח והשקת האפליקציות של הנתבע[ות]"**.

9. הצדדים הגישו תצהירים בשאלה המקדמית שהוגדרה, המצהירים נחקרו על תצהיריהם והצדדים סיכמו את טענותיהם. כל שנותר הוא להכריע בשאלה אם לאור המידע שהוצג לפני ביחס לשאלה המקדמית, דהיינו מצב הידע שהיה קיים בשוק בעת פיתוח והשקת האפליקציות, יש מקום לדחות את התובענות על הסף.

דיון והכרעה

10. אודה ולא אבוש: בעת שהצעתי את ההסדר הדיוני סברתי לתומי שהנתבעות צודקות בטענתן כי האפליקציות שפיתחו היו, כבר בעת פיתוחן והשקתן, יישום טריוויאלי ומובן מאליו. המדובר, בסופו של יום, באפליקציות פשוטות למדי, אשר אינן שונות באופן מהותי מאלו המוצעות כיום על ידי עוסקים במגוון תחומים, כחלק מהשירות שהם נותנים לקהל לקוחותיהם. ואולם, חומר הראיות שהוצג לפני, ובמיוחד עדותו של מר עוז (שהעיד מטעם הנתבעות) שכנעו אותי כי מצב הדברים אינו כה פשוט. אין זאת אלא שהמציאות הטכנולוגית משתנה חדשות לבקרים, וחידושים שהתחדשו זה לא מכבר נהפכים, מבלי שניתן על כך את דעתנו, לחלק משגרת חיינו. אכן, כדברי המשורר: **"העגלה נוסעת אין עצור/ קפצת ממנה היום/ חלפו שעותיים/ והנה נשארת מאחור"** (מתוך "נשל הנחש" מאת מאיר אריאל).

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

13 מאי 2013

ת"א 11-02-22211 טפיאס ואח' נ' הראל חברה לביטוח בע"מ
ת"א 11-03-11992 טפיאס ואח' נ' ישיר איי.די.איי חברה לביטוח ואח'

11. שיווקו הרשמי של ה- iPhone בישראל החל בדצמבר 2009, ואולם לישראלים רבים היו מכשירי iPhone שיובאו ב"יבוא אישי" עוד לפני כן. אפליקציות ל- iPhone פותחו, אם כך, זמן ניכר לפני שהושקו האפליקציות של הנתבעות, באוגוסט ונובמבר 2010. ואולם, מחומר הראיות שהוצג לפני עולה כי במחצית הראשונה של שנת 2010, עת החלה חברת חברת רילקומרס בע"מ לעבוד על פיתוח האפליקציות של הנתבעות, ובוודאי שבסביבות ספטמבר 2009, עת החלו הנתבעות, כל אחת בנפרד, לבחון אפשרות זו (ראו עדותו של מר עוז, פרוטוקול 4.4.2012, עמוד 17 שורות 3 – 11) לא היו עדיין אפליקציות כדוגמת זו בה עסקין חזיון נפוץ בשוק הישראלי בכלל, ובשירותי חברות מסחריות כדוגמת הנתבעות, בפרט.
12. אחדד: מעדותו של מר עוז עולה כי היוזמה ל"עשות משהו בסלולר", דהיינו לפתח אפליקציות, הייתה של התובעות, וכי "הגדרת התחולה של האפליקציה היתה שלנו" (פרוטוקול 4.4.2012, עמוד 17 שורות 3 – 9). בהמשך דבריו הוא מבהיר כי "הרצון לעשות אפליקציה נעשה על ידי הראל וביטוח ישיר, כל אחד מהם בנפרד ובמקביל ובערך באותו זמן. זה פחות או יותר זמן ההשקה של הסלולר אייפון בארץ" (שם, שורות 21 – 22). ואולם, חומר הראיות שהובא לפני אינו מאפשר לקבוע, כי במועד בו פנו הנתבעות, כל אחת בנפרד, לחברת רילקומרס בע"מ (דהיינו הרבע האחרון של 2009), שהוא מועד תחילת הפיתוח, היה הרעיון של שימוש במכשיר הסלולרי לצורך דיווח על תאונות דרכים ותייעודן, רעיון טריוויאלי וחסר ערך בשוק הישראלי.
13. עדי הנתבעות הצביעו על כך שהיו בעולם מספר אפליקציות של חברות ביטוח שהושקו כבר במהלך שנת 2009 (הראשונה שבהן, לפי תצהירי הנתבעות, של חברת Nationwide Insurance, שהושקה באפריל 2009. עוד ארבע אפליקציות כאלו הושקו בשוק האמריקאי בחודשים אוגוסט – אוקטובר 2009), וכי בארץ היו מספר אפליקציות של חברות מסחריות, שאינן מתחום הביטוח, שאפשרו ביצוע פעולות שונות (כגון אפליקציה של בנק לאומי מאוגוסט 2009, שאפשרה קבלת מידע על פעולות הלקוח, מצב חשבונות וכיו"ב). ואולם, הרעיון להשתמש במכשיר הסלולרי על מנת להעביר דיווח ותמונות בזמן אמת על תאונות דרכים לא יושם בשוק הישראלי קודם להשקת אפליקציית ביטוח ישיר (אוגוסט 2010). זאת ועוד, אף אחד מעדי התובעות לא טען כי שאב את הרעיון לפתח אפליקציה לסלולר מאותן אפליקציות שהושקו בארה"ב במהלך שנת 2009 (מר ניצן צעיר הרים, המצהיר מטעם חברת הראל, טען אומנם כי בסוף שנת 2009 בחן בגוגל "מה קיים", אך זאת רק לאחר שהרעיון כבר "עלה על הפרק". ראו פרוטוקול 4.4.2012, עמוד 9 שורות 1 – 3). לפיכך, אין לשלול את האפשרות שהרעיון לפתח אפליקציה מסוג זה נתפס כחדשני מבחינת

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

13 מאי 2013

ת"א 11-02-22211 טפאס ואח' נ' הראל חברה לביטוח בע"מ
ת"א 11-03-11992 טפאס ואח' נ' ישיר איי.די.איי חברה לביטוח ואח'

השוק הישראלי עת החלה כל אחת מהנתבעות לבחון את אפשרות פיתוחו (קרי, בסביבות ספטמבר 2009).

14. ודוק, בצייני שיתכן כי הרעיון היה חדשני עת הוחל בפיתוח האפליקציות של הנתבעות, אינני מתכוון לכך שמבחינה טכנולוגית דובר בעניין מהפכני. אין חולק כי האפליקציות של הנתבעות לא היו חדשניות מבחינה טכנולוגית בשנת 2009. החידוש שלו טוענים התובעים הוא ביישום לתחום הביטוח בכלל, ולדיווח ולתיעוד תאונות דרכים בפרט. בחדשנות זו, ככל שיוכח כי מקורה בתובעים, די כדי להקים בסיס אפשרי לעילת תביעה.

15. ויובהר, אחד השיקולים המרכזיים בפיתוח האפליקציות של הנתבעות, אם לא החשוב שבישקולים הללו, היה השיקול התדמיתי, דהיינו הצגת הנתבעות כחברות מתקדמות, המובילות את שוק הביטוח מבחינת החדשנות הטכנולוגית. עמד על כך מר ניצן צעיר הרים, המצהיר מטעם חברת הראל, שציין כי לפחות בעת שעבד בהראל (דהיינו עד יולי 2011) השימוש באפליקציה לא היה משמעותי, ו"המטרה הייתה לשדר בין השאר חדשנות כלפי חוץ" (פרוטוקול 4.4.2012, שורה 10). דברים דומים מסר גם מר עוז בעדותו. הוא ציין כי "הפרויקטים הם בעלות של עשרות אלפים בלבד, והמטרה לבצע דריסת רגל ראשונה" (שם, עמוד 17 שורות 4 - 5), ובהמשך, לשאלות בית המשפט:

"ש. יש לך השערה למה פרט לארבע החברות שהזכרנו כאן חברות ביטוח אחרות לא פיתחו אפליקציה?

ת. אני חושב שבשורה התחתונה כמות המשתמשים פחותה, וכאשר יוצר מספר 4 לשוק, כבר אין לזה אפקט תקשורתי.

ש. כלומר ליציאה הראשונה היה אפקט תקשורתי?

ת. כן. כמו שאמרתי בהתחלה הבאז היה גדול. זה כמו פרסומת בטלוויזיה להראות משהו שונה". (שם, עמוד 24 שורות 16 - 22)

מדברים אלו ברור כי לאפקט הראשוניות יש חשיבות מהותית בפיתוחן של האפליקציות, ולפיכך גם אם זמן קצר לאחר מכן הפך רעיון זה למובן מאליו, עדיין אין בכך כדי לשלול את האפשרות שבחודשים הרלוואנטיים לתביעה (דהיינו מאי - דצמבר 2009) הוא היה בעל ערך מסחרי.

16. במצב דברים זה, אין בידי לקבוע, בשלב הנוכחי של הדיון, כי התביעה ראויה לסילוק על הסף. הטעם לכך הוא שלא ניתן לקבוע על פי הראיות שהובאו לפני כי במועד תחילת פיתוח האפליקציות של הנתבעות, דהיינו לערך ספטמבר 2009, היה הרעיון של שימוש באפליקציה

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

13 מאי 2013

ת"א 22211-02-11 טפיאס ואח' נ' הראל חברה לביטוח בע"מ
ת"א 11992-03-11 טפיאס ואח' נ' ישיר איי.די.איי חברה לביטוח ואח'

המותקנת במכשיר סלולרי לצורך דיווח ותיעוד של תאונת דרכים בגדר נחלת הכלל, וזאת למרות שזמן לא רב לאחר מכן (ובוודאי שבעת הדיון בתובענה) הפך רעיון זה, לפחות בדרך שבה יושם באפליקציות של התובעות, לטריוויאלי.

17. ויודגש, אין בקביעה האמורה כדי להכריע בגורל התובענה שלפני. הנתבעות העלו טענות הגנה נוספות כנגד התביעות, ובכללן הטענות כי מהות המיזם שונה תכלית שינוי מהאפליקציות שפיתחו, וכי מכל מקום הרעיון לפיתוח האפליקציות פותח על ידן באופן עצמאי, ולא נשאב מהמידע שמסרו התובעים ביחס למיזם. טענות אלו מחייבות שמיעת ראיות מצד הצדדים ביחס לנושאים שלא נידונו במסגרת הבקשה לסילוק על הסף.

סוף דבר

18. מהטעמים שפורטו לעיל הבקשה לסילוק על הסף נדחית, והדיון בשתי התביעות יימשך.

19. התיק נקבע לקדם משפט נוסף ליום 27.5.13 בשעה 11:30.

20. כל אחת מהנתבעות תישא בהוצאות התובעים במסגרת בקשה זו בסכום של 10,000 ₪ (סכום זה כולל מע"מ).

ניתנה היום, ד' סיון תשע"ג, 13 מאי 2013, בהעדר הצדדים.

פרופ' עופר גרוסקופף, שופט